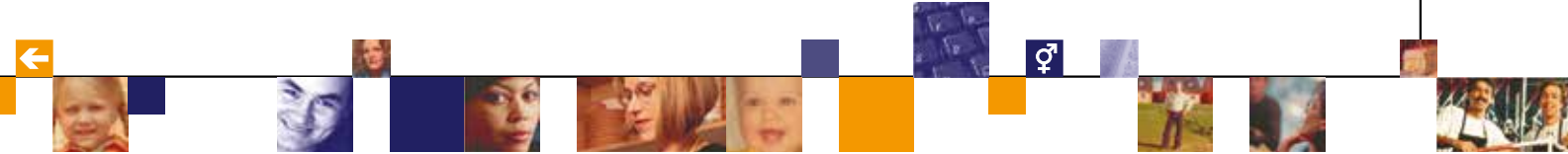

Plikt til kommunal internkontroll med ordningene i introduksjonsloven

Plikt til kommunal internkontroll med ordningene i introduksjonsloven

Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) er endret med en ny § 24 om plikt til kommunal internkontroll:

"Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd er i samsvar med krav fastsatt i loven. Kommunene må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om plikten til å føre internkontroll."

Bestemmelsen trådte i kraft 1. september 2012. Det er ikke gitt forskrifter i medhold av bestemmelsen.

Dette er en veileder som gir anbefalinger til kommunene, og den er ikke rettslig bindende. Veilederen gir veiledning til kommunene om formålet med internkontroll, hva plikt til internkontroll innebærer og hvem som skal føre internkontroll. Veilederen pålegger ikke kommunen bestemte løsninger, organisering mv. Målgruppen for denne veilederen er ansatte i kommunene som jobber med ordningene i introduksjonsloven (introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere).

Introduksjonsloven er en særlov som legger bestemte oppgaver til kommunene. Loven gir en rekke rammer for kommunenes arbeid og sier noe om minimumsinhold for eksempel i introduksjonsprogrammet. Loven og forskriftene er tilpasset prinsippet om kommunenes organisasjonsfrihet. Reglene i lov og forskrift legger ansvaret for oppgaver og plikter til "kommunen", slik at kommunestyret kan ta stilling til hvordan oppgaven skal løses eller organiseres i den enkelte kommune. Utfyllende merknader til lov og forskrift, og til hvordan bestemmelsene skal forstås i praksis, er gitt gjennom departementets rundskriv til introduksjonsloven. En elektronisk versjon av dette finner du på departementets nettside på www.regjeringen.no/bld.

1. Formålet med internkontroll

Når kommunene er pålagt en oppgave i en lov, har de ansvar for å løse oppgaven i tråd med de reglene som gjelder. Kommunene må se til at oppgaven blir løst og at reglene blir fulgt. Kommunene er pålagt en egenkontroll med sin virksomhet etter lov 25. september 1992 nr. 127 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) kapittel 12. Egenkontrollen bidrar til å bygge opp under tilliten til kommunen, blant annet ved å forebygge og avdekke regelbrudd, misligheter og andre uheldige forhold i kommunen. Samtidig bidrar egenkontrollen til systematisk styring og kontinuerlig forbedringsarbeid i kommunen. Et like viktig formål er at kontrollarbeidet legger grunnlaget for læring og forbedring. En kommunal plikt til internkontroll i særlovgivningen, er knyttet opp til kommunens etterlevelse av lov og forskrift på det konkrete området.

Når kommunen er pålagt en oppgave i lov, har de ansvaret for å løse oppgaven i tråd med de reglene som gjelder. I forhold til introduksjonsloven betyr dette å tilby hhv. introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap til de personene som har rett til det etter loven, og med de rammene og det innholdet som er lagt i lov og forskrift.

Formålet med internkontroll er å bidra til å sikre en best mulig gjennomføring av introduksjonsloven med tilhørende forskrifter. Dette skal styrke den enkelte deltakers rettsikkerhet i betydningen at hun eller han får oppfylt sine rettigheter og plikter etter introduksjonsloven. Internkontrollen skal også bidra til overgang til arbeid, utdanning og økonomisk selvstendighet for nyankomne innvandrere.

2. Hva innebærer plikt til internkontroll?

Kommunens virksomhet og tjenester etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd i introduksjonsloven er underlagt plikt til kommunal internkontroll.

Dette betyr at kommunen må sette i gang systematiske tiltak som skal sikre at kommunens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i introduksjonsloven eller i forskriftene til introduksjonsloven.

Dette gjelder for eksempel (opplistingen er ikke uttømmende) systemer, rutiner eller tiltak for å sikre at den enkelte får:

- Informasjon om ordningene i introduksjonsloven.
- Tilbud om deltakelse i ordningene innen de fristene loven setter.
- Individuell tilrettelegging av introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.
- Beregning og utbetaling av introduksjonsstønad som er i tråd med loven.
- Opplæring i norsk og samfunnskunnskap som følger formål, innhold og mål iht. forskrift 19. april 2012 nr. 358 om læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (læreplanen) og som bygger på prinsippet om tilpasset opplæring.
- Sikret sine rettigheter og oppfylt sine forpliktelser mht. fravær og permisjon fra introduksjonsordningen, jf. forskrift 18. juli 2003 nr. 973 om fravær og permisjon ved nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsordning.
- Sikret sine rettigheter og oppfylt sine forpliktelser mht. fravær og permisjon fra opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. forskrift 20. april 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere.
- Sikret at kommunen oppfyller sine plikter til registrering og behandling av personopplysninger om deltakere i introduksjonsordningen, deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap og personer i kommunen som omfattes av norskopplæring for asylsøkere (NIR) jf. forskrift 20. april 2005 nr. 342 om et nasjonalt personregister for introduksjonsordning og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere (Nasjonalt introduksjonsregister).

Kommunen kan sikre egen etterlevelse av krav i lov og forskrift for eksempel gjennom (opplistingen er ikke uttømmende):

- En analyse av gjennomføringen av ordningene generelt med tanke på om man når de mål som er satt i lov og forskrift og om det er behov for endringer.
- Kompetansehevingstiltak for de ansatte.
- Systematisk erfaringsutveksling og forbedringsarbeid.
- Klargjøring av ansvarsfordeling lokalt.
- Analyser av områder i virksomheten hvor det er risiko for svikt eller mangel på oppfyllelse av krav satt i lov eller forskrift.
- Bruk av erfaringer fra deltakere i introduksjonsordningen og/eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap til forbedring av virksomheten.

3. Hvem skal føre internkontroll?

Kommunen har plikt til å sørge for introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og det er kommunen som er pålagt å gjennomføre internkontroll. Dette gjelder også der kommunen samarbeider med andre kommuner, private opplæringsaktører eller andre for å løse oppgavene pålagt i eller i medhold av introduksjonsloven.

4. Innholdet i internkontrollen

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i introduksjonsloven eller tilhørende forskrifter.

5. Forholdet til statlig tilsyn

Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunenes oppfyllelse av kommunens plikter etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd. Dette følger uttrykkelig av introduksjonsloven § 23. Også denne bestemmelsen trådte i kraft 1. september 2012. Fylkesmannen skal *ikke* føre tilsyn med at kommunen oppfyller sin plikt til internkontroll etter § 24, eller at kommunen har et system for internkontroll.

Det er likevel en sammenheng mellom statlig tilsyn og kommunal plikt til internkontroll. Denne sammenhengen er beskrevet i Meld. St. 12 (2011-2012) *Stat og kommune- styring og samspel*. Meldingen inneholder det generelle grunnlaget for statens politikk overfor kommuner og fylkeskommuner.

Meldingen omtaler at det er et mål å få størst mulig nytte og læring av tilsyn og unngå unødvendig dobbeltarbeid. Dersom en ser sammenhengen mellom kommunenes egenkontroll og statlig tilsyn, kan en oppnå mer effektiv ressursutnyttelse og bedre vilkår for læring og forbedring i kommunene. Fylkesmannen skal, for å få størst mulig nytte av tilsyn og unngå unødvendig dobbeltarbeid, ta hensyn til den interne kontrollvirksomheten i kommunen i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsynsvirksomheten.

Kommunen bør i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av ordningene i introduksjonsloven, ta hensyn til de funn som påvises gjennom statlig tilsyn. Dette gjelder både der det er gjennomført tilsyn i kommunen, og der det er gjennomført tilsyn i andre kommuner.

6. Mer informasjon?

Kommunen er pålagt kommunal internkontroll også på andre områder. Dette gjelder for eksempel med NAV lokalt, jf. forskrift 19. november 2010 nr. 1463 om internkontroll for kommunen i arbeids og velferdsforvaltningen.

Erfaringer fra arbeidet med internkontroll på andre områder kan ha overføringsverdi blant annet om form og metodikk.

En rekke dokumenter om kommunal egenkontroll finnes tilgjengelig på nettsidene til Kommunal- og moderniseringsdepartementet

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/kommunejuss/egenkontroll-i-kommunene.html?id=535961>

Temaet finnes også omtalt på nettsiden til Kommunesektorens organisasjon (KS)

<http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati1/Etikkportalen/Egenkontroll/Egenkontroll/>

Utgitt av:
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Publikasjonskode: Q-1221 B

